

Simone Veil: Holokauszt-túlélő, az Európai Parlament első elnöke (1927-2017)

Jogász, politikus és feminista; Simone Veil 1974 és 1979 között Franciaország egészségügyi minisztere volt. 1979-ben európai parlamenti képviselő, egyben az Európai Parlament elnöke lett, és ezt a tisztségét 1982-ig töltötte be. Ő volt az EP első közvetlenül megválasztott elnöke, egyúttal pedig az első női elnöke is.

Nevéhez fűződik az abortusz legalizálása, valamint a nők életének és a bebörtönzöttek életkörülményeinek javítása Franciaországban. A második világháborúban elpusztított zsidók emlékének megőrzéséért Európa-szerte jól ismerték. Elkötelezetten védte az európai értékeket és az európai egységet. Politikai és személyes bátorsága legendás volt; elég csak arra gondolni, hogy megjárta az Auschwitz-Birkenau-i koncentrációs tábor.

A második világháború alatt szerzett gyötrelmes tapasztalatai miatt Veilben már korán megérett a gondolat, hogy Európát egységesíteni kell. Ezért élete során mindig kiállt.

Korai évek

Simone Jacob 1927. július 13-án, Nizzában (Franciaország) született, zsidó családban. Simone-t és családtagjait 1944-ben letartóztatták, és először az Auschwitz-Birkenau-i, majd a bobreki, végül pedig a Bergen-Belsen-i koncentrációs táborba szállították. Ő és két nővére megmenekült, de bátyja és szülei táborban haláltak meg. 1945-ben visszatért Párizsba, ahol megkezdte jogi és politikaelméleti tanulmányait. 1946-ban házasságot kötött Antoine Veil-jel.

Politikai pályafutása

Bíróként több igazságügyi miniszter (pl. François Mitterrand) tanácsadójaként is szolgált. 1970-ben a Legfelsőbb Bírói Tanács (*Conseil supérieur de la magistrature*) első női főtitkárává választották. Egy anekdota szerint amikor Valéry Giscard d'Estaing 1974 tavaszán a köztársaság elnöke lett, Antoine Veilt szerette volna alakuló kormányába kinevezni. Veilék otthonába érve

azonban meggondolta magát, és úgy döntött: inkább Simone-nak ajánlja fel a miniszteri széket.

Az új kormányban Simone Veil az egészségügyi miniszteri tárcáért felelt. Kinevezése után rövidesen síkra szállt a terhesség-megszakítás legalizálásáért. Az ádáz küzdelmet csak akkor nyerte meg, amikor az ellenzék is felsorakozott mögé. A nemzeti gyűlés 1975-ben elfogadta a törvényt, amely „Veil-törvényként” vált ismertté. Az abortusz engedélyezése jelentős lépés volt.

Az egységes Európáért

Mint holokauszt-túlélő, Simone Veil sokat gondolkodott azon, hogyan üzenhetett háborút egy európai ország egy másiknak. Franciaországi politikai pályafutása során egyre inkább elkötelezte magát egy olyan egységes Európa eszménye mellett, ahol ilyen szörnyűségek nem történhetnek meg. Így amikor Giscard d'Estaing elnök felkérte őt, hogy álljon az első közvetlen európai parlamenti választásokra (1979) felállított pártlista élére, a politikus nem habozott.

Meg is választották európai parlamenti képviselőnek, sőt a parlament elnökévé nevezték ki. Simone Veil így az első közvetlenül megválasztott Európai Parlament elnöke lett, és ő volt az első nő is, aki valamelyik uniós intézmény élére került. Később betöltötte a Jogi Bizottság elnöki tisztségét, valamint tagja volt a Politikai Ügyek Bizottságának, a Környezeti Bizottságnak, a Külügyi és Biztonságpolitikai Bizottságnak, az Emberi Jogi Albizottságnak, valamint az 1990-ben felállított, Németország újraegyesítésével foglalkozó különleges bizottságnak is.

Európai parlamenti pályafutása alatt továbbá elnöke (máskor alelnöke) volt a Liberálisok és Demokraták Csoportjának (később: a Liberális és Demokrata Reformisták Csoportjának). Európa egyesítésében szerzett érdemeiért 1981-ben elnyerte a Nagy Károly-díjat.

Utolsó évek

Az Európai Parlamentben töltött 14 év után Veil 1993-ban ismét a francia politika szolgálatába állt: 1995-ig egészségügyi és szociális miniszterként tevékenykedett, majd 1998-ban kinevezték a francia alkotmánytanácsba. 2001 és 2007 között a holokauszt emlékét ápoló francia alapítvány (*Fondation pour la Mémoire de la Shoah*) elnöke volt. 2005-ben az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés mellett kampányolt.

2008-ban beválasztották a Francia Akadémia (*Académie Française*) tagjai közé, amely a mai napig csak egy maroknyi női akadémiust számlál. Díszkardjára –amelyet a beiktatáson a tagok viselnek – az Auschwitzban rátetovált fogolyszámot (78651), a Francia Köztársaság jelmondatát („Szabadság, egyenlőség, testvériség”) és az Európai Unió jelmondatát („Egyesülve a sokféleségben”) vésték.

2011-ben az ő tiszteletére nevezték el Simone Veil agorának az Európai Parlament brüsszeli főépülete előtti területet, 2012-ben pedig megkapta a *Francia Köztársaság Becsületrendjének* nagykeresztjét. 2017. június 30-án bekövetkezett halála után Antonio Tajani, az Európai Parlament elnöke úgy jellemezte Simone Veil-t, mint aki „*az EP egykori nagyszerű elnöke, az EU lelke [volt], aki küzdött az antiszemitizmus ellen és a nők jogainak védelméért. A nők jogairól és az antiszemitizmusról szóló üzenetei máig érvényesek*”. 2018 júliusában hamvait a párizsi Panthéonban helyezték el. Ő az ötödik nő, aki a mauzóleumban nyugszik.

Simone Veil, az Európai Parlament elnöke Altiero Spinellivel beszél 1981-ben.